Burdur

HALKEVİ DERGİSİ

CİLT : 1 — 19 ~ EYLÜL ~ 1939 — SAYI : 3

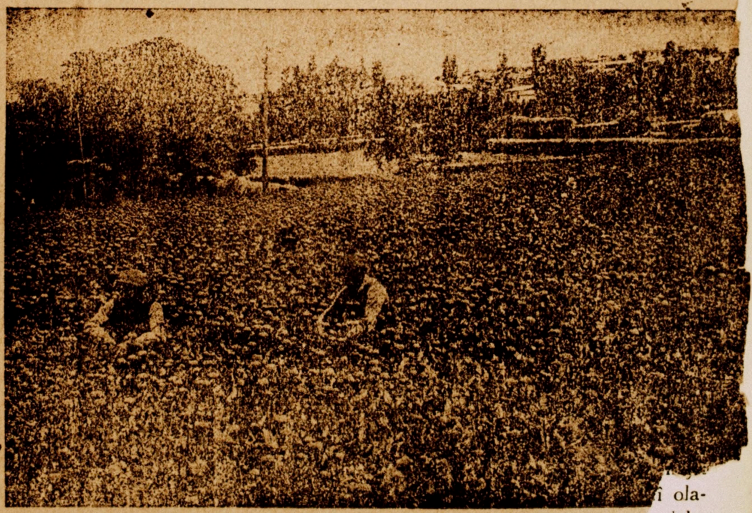

Burdur'da Afyon Tarlasından

...i ola-
...n daha
...mi üze-
... ve ikti-
... cevap ve-
... ehemmiyetli

Bu Sayıdaki Yazılar

Başvekilimizin nutku	
Burdurda hisler	Rahmi Tunçağıl
Sevgili Daim	Nuri Özmen
Elegie	İbrahim Zeki Öcal
Mısırdan Türkiyeye askerî heyetin ziyareti münasebetiyle	Ahmet Hamdi Kasaboğlu
Kayapınar (Şiir)	Fikret Demirsoy
Köylerimizi tanıyalım	Münir Pamukçu oğlu
Maniler	Mustafa Demirsoy
İl haberleri	

mı
nun
kette
nin ku

Burdur

HALKEVİ DERGİSİ

CİLT: 1 — 19 ~ EYLÜL ~ 1939 — SAYI: 8

Başvekilimizin Mühim Nutku

Büyük Millet Meclisi 11 Eylûl Pazartesi günü yeniden toplandı. Başvekil doktor Refik Saydam tatil günleri zarfında cereyan eden hadiseleri hülâsa eder bir nutuk söyledi. Haricî siyaseti anlattıktan sonra memleket mes'elelerini etraflı bir şekilde anlatan bu nutkun ehemmiyetli kısımlarını mecmuamıza aynen alıyoruz.

İdeolojilerin altüst olduğu bugünlerde büyük Türk milletinin büyük rejiminin dayandığı temellerin nekadar sağlam olduğunu göstermesi itibariyle bu kıymetli nutuk bize bir gurur ve iftihar vesilesi olabilir.

Arkadaşlarım,

Tatilden evvel kabul buyurduğunuz Barem kanunu tatbik mevkiine girdi. Bundan müteessir olacak vatandaşların adedi az olmamasına rağmen, alâkadarlar bu kanunun tatbikatını sükûnetle karşılamakta, hatta bunların büyük bir ekseriyeti, bundan vicdanî bir memnuniyet ve inşirah duymaktadır, kanaatındayız.

Elde ettikleri menfaatlerin bir kısmından mahrumiyete mukabil bu kanunun bertaraf ettiği hal, yani memlekette yaptığı tahribattan millî bünyenin kurtulmuş olması, kendilerini, vicdanlarını sıkan bir huzursuzluktan kurtarmıştır. Bunu emniyetle huzurunuzda arzedebilirim.

Türk çocukları, her hangi bir saikin kendi aralarına soktuğu müsavatsızlığı ve içtimaî nizama müteveccih arızayı, velev kendi maddî menfaatlerine uygun da olsa, asla hüsnü telâkki etmezler ve böyle bir arızanın bertaraf edilmesini beklerler, hatta onun için bizzat çalışırlar, kanaatındayız. Biz, bu tecrübede de bu hakikatın tecelli ettiğini görmüş olmakla müsterihiz.

İktisadî işlerimiz daha verimli şekilde inkişaf ediyor :

İktisadî sahadaki çalışmalarımızı, alâkalı Vekâletler arasında yapılan son iş taksiminden sonra daha verimli bir şekilde inkişaf etmektedir. Devlet sanayi proğramlarının tatbik ve ikmaline, açılmış fabrikaların faaliyetlerinin daha iyi tanzimine dikkatle çalışılmaktadır. Meclis Parti grubumuzun son direktiflerinden mülhem olarak devlet sanayii ve madenleri işlerinde ve umumî olarak sanayi ve maadin kredisinin daha müsmir esaslar dahilinde tanzimi üzerinde tesirleri şumullü olacak ve iktisabî hayatımızın inkişafına cevap verecek tedbirler ittihazını ehemmiyetli

bir mevzu olarak ele almış bulunuyor. Bu hususiaki kanun lâyihaları kısa bir zamanda huzurunuza gelecektir.

Yeraltı servetlerinin araştırılması faaliyeti, muntazam bir proğram altında devam etmekte ve başlıca devlet madenlerinin geniş mikyasta istismarı yolundaki faaliyete hız verilmektedir. Ergani bakır madeni işlemeğe başlamıştır. Murgul madeninin de teçhizatına çalışılmaktadır. Kömür istihsalâtında, mevcut vasıta, şart ve imkânların israfına mahal verilmiyerek azamî neticeler elde etmek için her türlü gayret sarfolunmaktadır. Bununla beraber bu mevzuda istihsalâtı teşkilâtlandırmak ihtiyacı karşısında bulunduğumuzu işaret etmek isterim. Kömür havzasının devletleştirilmesi için de teşebbüse girişilmiştir. Cümhuriyetin büyük eseri ve Türk sanayiinin en büyük temelini teşkil eden Karabük demir ve çelik fabrikalarının şu anda ilk istihsalini vermekle millî sanayiimize kudretli bir unsur katmış olduğunu arzetmekle sevinç duyarım.

İç piyasa ve ticaret vaziyetimiz :

Arkadaşlarım,

Büyük Meclisin tatil devresine girmesini takip eden aylarda hükûmetinizin, ticaret politikası ve bunun tatbikatı üzerinde ehemmiyetli faaliyeti olmuştur.

Haricî ticaretimize yeni istikametler verilmesi şeklinde başlıyan bu faaliyete, Avrupada harbin başlamasını müteakip, bir taraftan daha fazla kuvvet verilirken, diğer taraftan da dahilî fiatlerimizin makul hadlerde tutulabilmesi, iç pazarların harekete getirilmesi mevzuları sür'atle ele alınmış, mahsullerimizin kıymetlendirilmesi ve kredilenmesi ile meşgul teşekküllere yeni vazifeler verilmiş, bankalardan mevduatın çekilmesi teşebbüsatı millî bankalarımızın ve Merkez bankasının müşterek mesaisi ile şimdiye kadar sarsıntısız bir şekilde idare edilmiş olduğu gibi; son günlerde iç piyasada görülen bazı ihtikâr hareketlerini, daha ilk adımda akamete uğratacak tertibat ve ihzarata da girişilmiş bulunulmaktadır.

Müsaade buyurulursa bu işlerin her biri hakkında kısaca maruzatta bulunmak isterim :

Yeni anlaşmalar üzerinde :

İç fiatlerimizle dünya fiatleri arasındaki muvazenesizlik yüzünden, merkezî Avrupa devletleri haricinde kalan memleketlere yaptığımız ihracatımızın son senelerde arzettiği müşkülâtı bertaraf etmek için, bazı büyük devletlerle ticaret anlaşmalarımızı ihracatımıza imkân verecek bir şekilde tanzime gayret ederken, aramızda anlaşma mevcut olan ve olmıyan memleketlerle ticaretimizi kolaylaştıracak âcil tedbirlere de tevessül eylemiş bulunmaktayız. Fransızlarla yapılan ticaret anlaşması, İngiliz takas listesine kredi anlaşmasında mevzubahis olan mahdut mallardan maada bütün ihraç mallarımızın ithal edilmesi, Kanada ve Mısır ile olan ticaretimizin inkişafına engel teşkil eyliyen bazı kararların kaldırılması bu meyanda zikrolunabilir. Bu suretle başlıca ihraç maddelerimizin sürümü teshil edildiği gibi; sanayiimizin muhtaç bulunduğu bazı ham maddelerin idhal imkânları da temin edilmiş olmaktadır.

Mazideki vak'aların tekrarına meydan vermiyeceğiz :

Son günlerde iç piyasada görülen bazı ihtikâr hareketleri münasebetiyle aldığımız tedbirlerden de bahsedeyim. Üç gün evvel neşrettiğim bir tebliğ

ile memlekette en az bir senelik ihtiyaçtan fazla iaşe mevaddı bulunduğunu, zarurî maddelerin hemen kâffesinin ya ihracı men veya lisansa tâbi tutulduğunu, ihtikâra teşebbüs edecekler hakkında hükûmetin şiddetli bir surette takibata geçeceğini etraflıca efkârı umumiyeye izah eylemiştim. Mazide hepimizin şahidi olduğumuz vukuatın tekerrürüne fırsat ve imkân verilmiyecektir. Şimdiden idarî ve kanunî bütün tedbirlere müracaat edilmiş olmakla beraber, bu hususdaki mevzuatımızın ikmal ve takviyesi lâzımgeldiği neticesine de vardık. Bu maksatla, iki kanun lâyihası bugünlerde yüksek huzurunuza takdim olunacaktır.

Haricî duruma nazaran, ziraî istihsali teşvik ve takviye eylemek başlıca meşgalemiz olacaktır. Bütün resmî teşkilâtımız bu maksadı temin edecek şekilde tahrik edilmiş bulunmaktadır. Ziraî istihsalin inkişafına yarıyacak bir tedbir olmak üzere, ziraî kredi faizlerinde ahiren yapmış olduğumuz tenzilâtı da zikreylemek lâzımdır.

Kredi faizlerinde ucuzlama :

Ziraat Bankasının ziraî kredi ve satış kooperatiflerine yüzde yedi buçuk faizle açmakta olduğu kısa vadeli kredilerden istihsale taallûk eden ve takriben on iki milyon liraya baliğ olan kısmının faizleri yüzde 5 - 25 haddine indirildiği gibi; Bankanın müstahsile doğrudan doğruya açtığı ve vadeleri beş seneye kadar yükselen orta vadeli kredilerle, vadeleri beş seneden fazla olan uzun vadeli kredilerin faizleri de yüzde sekizbuçuktan yüzde altıya tenzil edilmiş bulunmaktadır. Bu nisbet yüzde otuza yakın bir ucuzlama demektir.

Alınan bu tedbir ile bir taraftan kooperatiflerin himaye edilmesine diğer taraftan zürraın, işletmenin demirbaşını teşkil eyliyen vasıtalarla teçhizine ve Ziraat Vekâletinin ziraî istihsal proğramının tahakkuk ettirilmesine daha fazla imkân verilmiş olmaktadır.

Ziraî kredi de faizlerin indirilmesi teşebbüsü yanında, açılan kredilerin kolay işlemesini ve bilhassa formalitesinin az bir mekanizmaya tâbi tutulmasını esas şart koyduk.

Bankalardaki mevduat :

Ticarî hayatımıza ait tedbirleri arz ederken bankalardan mevduatın çekilme hareketi hakkında da birkaç kelime söylemek isterim. Bir kısım vatandaşlar bu ayın başında mevduatlarını geri almak için bankalara müracaata başladılar. Mevduatın çekilme hareketi geçen hafta şayanı ihmal olmıyacak bir vüs'atte iken, üç dört gündenberi evvelâ durgunlaşmış müteakiben tevakkufa yakın bir manzara göstermekte bulunmuştur.

Vatandaşların bankalarımızdaki mevduatları hakkında endişeye düşmeleri için hiçbir ciddî sebep yoktur. Bankalarımız, şimdiye kadar muhtelif vesilelerle bünyelerinin sağlamlığını isbat ettikleri gibi, halen de bütün talepleri karşılıyabilecek bir durumdadırlar. Vadeli mevduatın dahi iadesine devam olunması bunun en yeni ve bariz delilini teşkil eyler.

Hükûmetiniz, mevduatın çekilme hareketi karşısında, talep edilen mevduatın her halde iade olunmasını en doğru bir yol olarak kabul etmiş ve bu hususta icap eden tertibatı da almıştır.

Zirai istihsal vaziyetimiz emin ve sağlamdır :

Aziz arkadaşlarım,

Zirai istihsal vaziyetimiz emin ve sağlamdır.

Gıda maddeleri üzerinde her hangi bir sıkıntı varit değildir. Bereketli ve iyi kaliteli bir mahsul yılını idrak etmiş bulunuyoruz. Evvelce de arzettiğim gibi, mevcudumuz yıllık ihtiyacımızın üstündedir. İstihsal kudretimiz eski devirlere nisbet edilmiyecek derecede yüksektir. Yalnız son sekiz - on yıl içinde ekim sahası asgarî bir hesapla yüzde otuz, alınan mahsul ise ortalama yüzde elli artmıştır. Bu artış bazı çeşitlerde yüzde yüzü bulmakta, ve hatta aşmaktadır. Geçen umumî harpten evvel büyük şehirlerimizin ekmek ve un ihtiyacının dışarıdan temin edildiğini hepimiz hatırlarız. Bugün ise buğday da ihraç edecek vaziyete geçmiş bulunuyoruz. Sekiz on yıl evveline gelinciye kadar yirmi yirmibeş milyon kental ancak bulabilen buğday rekoltesi bugün 35 - 40 milyon etrafındadır ki; ihtiyacımızın fevkindedir. Toprak mahsulleri ofisinin silo ve depolarındaki buğbay miktarı birbuçuk milyon kentaldır. Köylü ve tüccar elinde de bunun en az iki misli bir stok kalmış olduğunu tahmin ediyoruz.

Pirinç, harbi umumîden evvel hemen tamamen bir ithal maddesi idi, bu gün pirinci de ihtiyacımıza yeter derecede yetiştirmekteyiz ve daha fazlasını yetiştirecek vaziyetteyiz.

Şeker evvelce münhasıran hariçten tedarik ediliyordu. Bugün bunu memleket içinde ve ihtiyacımızın yüzde yetmişbeşi derecesinde yapmaktayız.

Diğer bütün gıda ve iaşe maddeleri üzerinde de aynı inkişaf ve tezayüdü görmekteyiz. Fındık, kuru üzüm, incir ve emsali gibi bugün esas itibariyle ihraç ettiğimiz mahsullerimizin de çok kesif ve yüksek kalorili gıda maddeleri olduğunu unutmamak lâzımdır.

Et bakımından da vaziyet müsait ve emindir. Hayvan miktarı yıldan yıla artmaktadır. Bu artış 929 a nisbetle yüzde kırkı bulmaktadır. Pamuk ve yünümüz memleket ihtiyacının çok fevkindedir.

Bu itibarla yiyim ve giyim maddeleri üzerinde hiçbir endişeye mahal yoktur. Bazı gıda ve iptidaî maddelerinin ihracı hususunda son zamanlarda yapılan takyidat, zaruret icabı değil, ihtiyat tedbiridir.

Aynı mülâhaza ile istihsali eksiltmemek, bilâkis artırmak için icap eden bütün tedbirleri de almak yolundayız.

Ordumuzun büyük kıymeti :

Arkadaşlarım,

Tatil devresinin en göze çarpan mühim ve sevindirici hadisesi, Türk ordusunun, bu sene Trakya mıntakasında yaptığı büyük manevralardır. Reisicümhurumuz Millî Şefimizin de şeref verdiği bu manevralar, Türk milletinin hakikaten göğsünü kabartacak bir intizam ve muvaffakiyetle cereyan etmiş ve Türk kumanda heyetinin olduğu kadar Türk erlerinin de, ne azim ve ne kudrette olduğunu vazıhan göstermiştir. Bunu, huzurunuzda iftiharla ve emniyetle söylemekle bir vazife ifa ettiğime kaniim.

Demiryolu Erzurum'da :

Keza, bu arada yine Türk azmi ile ve eliyle yapılan demiryollarımızın bir merhalesine daha geldik. Şimendüfer Erzuruma vardı.

Burdur'da Hisler ...

Yazan : R. Tunçağıl

Sıcak bir Ağustos gününde, ufukta güneş erimeğe başladığı zaman suhunet derecesi de yavaş yavaş göl suyunun ve tatlı bir rüzgârın serinliğinde eriyip kayboluyor.

İşte o zaman içime sonsuz bir güzelliğin verdiği tatlı bir his dolup boşalıyor ve sonra tekrar dopdolu kalıyor ...

On yedi baharımın renklerle senfosini işlediği bütün baharlarıma yalnız bu hissi tercih ederim.

Biran kulaklarımda bir ses çınlıyor :

Bırak, Burdurda yolun kaybolsun, kendini Burdur bağlarının enginlerine kaptır ve onu, bunu değil Burduru ve Burdurun çiçekli baharını yaşa ...

Ne kaldı ki şurada, bu güzel memleketten ayrılacaksın, karanlık gurbetlere karanlıklarla gitme. Günlerine ışık getirecek, düşüncelerine akıcılık verecek hayallerini kur buralarda ...

Eski Yunan ilâhlarının ilâhelerle buluştuğu bu bağlar, bu asma fidanları sana taht ve ülke olsun ...

Geceleri uzaklarda sana göz kırpıştıran yıldızları seyret. O yıldızlar ki, semanın derinliklerinde gecenin siyah saçlarına sarılmışlardır. Bırak, ışıklarla yıkanan gözlerin onlara baksın. Daha yıkansın ... Daha çok yıkansın ...

Hüzünle karışık acaip neş'eler benliğini sarsın ...

İşte ben her akşam boşluklardan işittiğim bu sözlerle istasyon bulvarında dolaşır ve gözlerime misafir gelen uyku ile beraber evime giderim ...

Ey aylarca, hatta yıllarca Burdurdan uzak kalan Burdurlu ve Türk yurttaş !.. Düşüncelerinin, fabrika gürültüleri ve kara dumanlarla gölgelenmeğe başladığını hissedersen mavi dalgaların göğsüne pırıltılı bir inci gibi takılan Burdura koş !..

Üzüm bağlarında, yanan ateşlerle tutuşan geceye dal !.. Bir taraftan akşam serinliğinde uzaktan uzağa bir sürünün çınkırak seslerini, bir taraftan dalgaların kıyılara söylediği tatlı ninnileri dinle ve onlarla uyu ...

Mor renkli üzüm taneciklerinin, gül kokusuyla ciğerleri teşekkül etmiş gelinlik kızların inci dişleri arasında nasıl kütürdediğini işit. İçinde beyaz bir köpük halinde coşan sevinçle, ruhunu çocuklaştıran sevgiyi aynı beyaz duyguda yumakla.

İşte o zaman bütün yorgunluklardan uzak kalacak ve hayatı pespembe göreceksin !..

Aziz arkadaşlarım;

Bugünün en mühim mes'elelerinden size hülâsatan bahsetmiş bulunuyorum. Büyük Meclisin işe başlaması bize hem kuvvet, hem emniyet verir.

Biz o kanaatteyiz ki bugünkü dünya badirelerinden, Türk vatanını ve Türk milletini ancak sizin isabetli kararlarınız koruyacaktır.

Sevgili Daim ...

Saatler ve dakikalar bir ağır kâbus gibi üstümüze çökerken bu azap yetmiyormuş gibi ölümün haberini felâketlerin en acısı olarak bana ulaştırdılar. Seni seven, seni çok seven arkadaşların gibi, gurbetteki seni sevenler de yüreğinin en derin yerinden vuruldu.

Ölümün şiir olduğu, ölümün güzel olduğu ve nihayet ölümün yakıştığı yerler var. Fakat sen ölüme hiç yakışmadın Daim ... Sevenleriyle; sevilenleriyle ve seni unutmaları güç olan minimini insanlariyle arkada bıraktığın bu âlem, şimdi boş, sessiz ve sensiz pek yetim kaldı ...

Ölümün melâli çiçeklere, yıldızlara ve gönüllerimize sindi.

Seni unutmak nekadar güç ...

Ve seni unutmıya çalışmak ne kadar acı ...

Seni ebediyetlere götürmek için gönüllerimizi mezar yapsak ta nafile. Değilmi ki; gönüllerimizde bizler gibi vefasız ve fanidir ..

Sana, ismini bir siyah çelenk gibi sunmayı daha güzel buldum.

Sevildiğinden emin olarak ebediyetler içinde sükûnla ve vekarla uyu sevgili Daim.

Nuri Özmen

Elegie

Genç yaşında ölen Şefik'in taze ve ebedî ruhuna ...

Uzak, çok uzak diyar belirdi gözlerinde,
Solan dudaklarında içli (gülüş) ler vardı.
Gem vurmuştu arzuna (Ayrılık) sözlerinde,
Dünya; çarpan kalbine yaşamak için dardı ...

Hafif sarsıntılarla odanda ışık söndü,
Bakışların derinde sonsuz enginliğinde.
Göğsünde uçan peri başka yollara döndü,
Yeşiller arasında solan, titrek renginde ...

Akşamın yaslarına (dua) lar örülürken,
Başında sevdiklerin hislerle ağlıyordu.
Gece; yıldızlariyle, seherine yürürken,
Altın ışıkların yoluna bağlıyordu ...

Saadet, düğümünü kalbinde kilitledi,
Müsterih uyu genç kız, ebedî mabedinde.
Sevdiğin sevgisine (gülüş) ünü ekledi,
Ayrılığın o sonsuz, silinmez seherinde ...

İbrahim Zeki Öcal

Kızılay Karagün Dostudur. Kızılaya Âza Olunuz ...

Mısır'dan Türkiyeye
Askerî Heyetin Ziyareti Münasebetiyle

Ağustosun 17 inci Perşembe günü Hasan Hüsnü Zübeydi Paşanın riyasetiyle dokuz kişiden mürekkep askerî bir heyet Mısırdan Türkiyeye ziyaret için hareket etmiştir. Heyetin Mısır kralı Faruk hazretlerini ziyareti esnasında (Kral Faruk) şu sözleri söylemiştir :

"Vazifenizde muvaffak olmanızı eltafı süphaniden dilerim. Size en büyük vasiyetim şudur ki; Türk — Mısır gençliği arasında meveddet, muhabbet, ülfet, sadakat, dostluk rabıtalarını ziyadelendiriniz. Türk — Mısır gençliği yekdiğeriyle kardeştir. Siz kardeş memleketlere gidiyorsunuz. O aziz vatanı eviniz gibi bulacaksınız. Bu seyahatinizden ilmî, amelî istifade teminine çalışınız.„

Heyet vapura binerken Türk — Mısır millî marşları çalınmıştır. Heyet Çanakkaleye varınca meçhul asker âbidesinin önünde necip Türk milletinin cihan harbinde göstermiş olduğu yararlıkları aziz vatanlarını müdafaa için kahramanca göğüs gerdiklerini bildiren nutuklar söyliyecekler, çelenkler koyacaklardır. Merasimden sonra İstanbul yoluyla Trakyaya hareket edecekler ve Trakyada yapılan manevraya Avrupa ateşemiliterleri gibi bunlar da iştirak edeceklerdir.

Manevradan sonra Millî Şefimiz ulu İsmet İnönü'ne Mısır Kralı Faruk'un selâmını takdim edeceklerdir ve Erkânıharp reisimiz ulu Fevzi Çakmak'ı ziyaret ve arzı tazimden sonra bütün harp mevkilerini, silâh depolarını, Tayyare fabrikamızı gezeceklerdir. Ankarayı ziyaretlerinde şanlı Cümhuriyetimizin müessisi ulu Şefimizin ruhaniyetleri huzurunda tazimle eğileceklerdir.

Yüce vatandaşlarım,

Bugün Mısır hükûmetinin nüfusu yeni tahrire göre onaltı milyona yakındır. Ordusu ondokuz bin askerden ibarettir. Yakında otuz ve yahut kırk bine baliğ olacağını Mısır gazeteleri söylemektedir.

Cümhuriyetimizin son tahrire göre nüfusu onsekiz milyondur. Hemen hemen arada pekaz bir fark görülür. Bugün ordumuz yüz doksan bin asker, yeni tarz mühimmatı harbiye ile mücehhezdir. Ulu Şefimiz İsmet İnönü Çanakkalenin tahkiminde veciz hitabesinde : Yurtdaşlarım, kapılarımız açık olduğu halde sizi her türlü tehlikeden muhafazaya çalıştık, uyumadık. Evlerinizde sizi rahat rahat uyuttuk. Çünkü aziz vatanımızı müdafaa için her türlü tedbirleri aldık. Biz medenî hükûmetiz, medenî hükûmetler komşulariyle iyi geçinirler, biz de komşularımızla iyi geçiniyoruz ve geçineceğiz. Bizim sulhçu bir devlet olduğumuzu bütün dünya tasdik etti. Aziz vatandaşlarımıza tecavüz edecek bir milletin dersini vereceğiz.

Yüce vatandaşlarım,

On dokuz bin askerin bütçesi

bizim yüz doksan bin askerin bütçe sinden fazladır. Bunu Mısır gazetele ri askerî heyetlerinin Türkiyemize hareketleri münasebetiyle yazdılar. Aynı gazeteler ve diğer mahfiller Türkiye Cümhuriyetinin onbeş sene de kavuştuğu yüz yıllara sığabilecek ilerleyişi her fırsatta anmaktadır.

Hatta iki sene evvel meb'us intihabında sabık Maliye Vekili Ahmet Mahir Paşa on bin kişinin önünde şanlı Cümhuriyetimizin terakkisine misal olarak şunu töylemiştir :

"Çalışalım, çalışalım biz de Türkiye Cümhuriyeti gibi terakki edelim.„ Demiştir.

Tabiî her sahadaki terakkimiz mil letçe, bütün âlemce malûmdur.

Ey bugünün demir kollu ordusunu yetiştiren Erkânıharp reisimiz ulu Fevzi Çakmak !

Âlem seni bildi, yetiştirdiğin demir kollu ordumuz bütün dünyaya nü mune oldu. Hele iki sene evvel Trakyada Avrupa devletlerinden gelen otuz altı ateşemiliter önünde imtihan verdin, yapmış olduğun manevrada muvaffak oldun. Bu manevra bütün dünyayı hayrette bıraktı. Artık Avrupadan öğreneceğimiz birşey kalmadığını Avrupa ateşemiliterleri söylediler.

Ey ulu kumandan !

Bugün seni büyük kumandanlar ziyaret ederek senden ders alıyor; nice devletler, önünde boyun eğdi ve eğecek. Yaşasın ulu reisimiz. Necip Türk tarihi senin gibi kahraman bir Erkânıharp reisi kaydetmedi. Sana yalnız asil ve necip Türk milleti değil, bütün dünya medyunu şükran. Askerlerinle, zabitlerinle, yüce kumandanlarımızla yaşa.

Yaşasın büyüklerimiz.

Yaşasın yüksek Türk milleti.

Ahmet Hamdi Kasaboğlu

Kayapınar

Ağlar durur her yosun,
Ucundan bir su damlar.
Damlalar diyor : "Susun,
Zaman burda akşamlar.„

Türkü söyler her damla,
Sonu gelmez bir gamla.

Sırma ışıklar ördü,
Güneş şimdi dallara.
Pınar gurubu gördü,
Büründü de allara.

Çayırlar yeşil ipek,
Yıldızları içecek.

Şırıl, şırıl gümüş su,
Duyurdu da sesini.
Bir söyledi, bir durdu,
Gönül hikâyesini.

Gece sular elmastan,
Ürperirler temastan.

Fikret Demirsoy

Emekli öğ. Mehmet Dilek'in defterinden :

Köylerimizi Tanıyalım ...

Yazan : Münir Pamukçu oğlu

— II —

KURNA

Yaz mevsiminde Burdurluların şen kahkahalarına sahne olmaktadır.

Kocapınar'ın beş dakka kadar yukarısında büyük bir kayadan Sıtma pınarı denilen güzel bir su çıkmaktadır. (Sıtma pınarı) diye anılması, sıtmalı halkın suyundan yıkanmasiyle sıtma hastalığının müdafi olmasından ileri gelmiştir Su muayene ettirilmiş, içerisinde fevkalâde bir madde görülmediğinden (Sıtmayı def etme) keyfiyetinin evvelden devam eden bir itikadın neticesi olduğu anlaşılmıştır.

Köy, şose ile evvelâ Burdura, sonra Çine ve şose üzerinde Antalyaya kadar umum köylere bağlıdır Kravgaz, Çine, Mandırna, Sala, Lengüme. Kışla köyü en yakın komşularıdır. Kravgaz, Çine bir buçuk, Mandırna, Sala, Lengüme, Kışla birer saat mesafededir. Kravgaz cenubu garbisine, Çine cenubu şarkisine, Mandırna, Lengüme, Sala şarkına, Kışla şimali şarkisine, Burdur'da şimaline düşer.

Köy civarında hiçbir âsarı atikaya benzer taş ve saire görülmemiş hafriyat ta yapılmamıştır.

Köyden, Gökpınar ve In suyu birleşerek dere halinde garpten şimali şarkiye akar. Dört değirmen ile bir kereste fabrikasını döndürür. Burdurun da bağ, bahçe ve tarlalarını sular. On yedi buçuk kilometrelik bir mecra takip ederek Burdur gölüne dökülür. Yazın suyu biraz azalır. Kışın ve baharın yağmurların yardımiyle kabarır. Bazan kuvvetli seller vücuda getirerek hasarat ta yapar.

Göl ve maden suyu yoktur.

Yağmurlar :

Senenin her mevsiminde yağar. Yağmur getiren rüzgâr Lodos ve Poyrazdır. Garpten esen ve Aydınyeli denilen rüzgârda kuraklık yapar. Fazla devam ederse mahsulâtı kurutur.

Toprağı, kireçli ve killidir. Kumlu toprak yoktur. Köylü gübreden istifade ederek son zamanlarda sebzeciliğe, kendir zer'iyatına da önem vermiştir. Hububat ekimi başlıca meşgaledir. Gülcülük te mevcuttur.

Ehli hayvanlar :

Koyun, Keçi, Sığır, Merkep, Kısrak köylünün ancak ihtiyacına yetecek kadardır. Kazanç temin etmek için hayvan beslemeği iş edinen yoktur. Yağ ve Peynir şehirden temin edilir.

Vahşi hayvanlar :

Dağları çıplak olduğundan Kurt, Tilki, Tavşan, Sansar az bulunur. Tilki, Ördek, Sansar avcılığı yapılır.

Maden yoktur.

Taş ocakları :

Yapıcılıkta kullanılan taşlar Burdura umumiyetle Kurna'dan götürülür. Kireç, ispinik, boz taşları pek çoktur.

Vesaiti nakliye :

Manda, Öküz arabaları ve Merkeplerdir. Diğer çeşit nakil vasıtası yoktur.

Maarif :

İnşa tarihi meçhul bir mektep binası mevcut ise de hareketiarzdan sonra yapılan mektep te Abbas oğlu Rıza bilâhere Hasan Hafız, ahali tarafından ücretleri verilmek suretiyle gayriresmî tedrisat yapmışlardır. Bunlardan birincisi resmî mekâtip iptidaiye muallimi olmuş ve Başköy muallimliğinde de bulunmuştur. Bunlardan başka eski lâkabiyle leblebici oğlu şimdi öğretmenlikten emekli Nuri ile halihazır İnönü okulu öğretmeni Ali Tunçağıl da öğretmenlik yapmıştır. 1938 - 1939 ders senesinde içinde tedrisat yapılan modern bir okul binası da meydana getirilmiş bu binanın inşa ve ikmalinde de yukarıda adları geçen Kurnalı Hasan Âyan ile Ali Hafız'ın çok

Burdur'da Kıtlık

Bin ikiyüz altmışbirde seneler,
Kız, oğluna emzik vermez analar,
Viran olmuş mamur evler, binalar,
Karaya boyandı eller bu sene.

Yaradan bir fırsat verince,
Nazar kıl dünyaya feleği çarka,
Verirler buğdayı ikiyüz kırka,
Hiç görülmedik haller bu sene.

Döner değirmenler göz firakına,
Baha yetmez oldu din direğine.
Fakirlerin endi dert yüreğine,
Yanacak abalar çullar bu sene.

Arpadan, kepekten kaynadırlar aşı,
Muhanet kimse bitirmez işi.
İki okka arpaya verirsin beşi'
Aslaca doğrulmaz beller bu sene.

Yine böyle iken saklayıp gizler,
Allahtan korkmadan üçyüzü bekler.
Döner kapılarda gelinler, kızlar,
Bilmem neçe olur haller bu sene.

Neçeler var eksik tutar kilesin,
Eder her işine türlü hilesin.
O kendi başına bulur belâsın,
Pek acayip oldu eller bu sene.

yardımları dokunmuştur. Köylünün maarife karşı sevgisi çok yüksektir. Okul bir muallimli ve bir devrelidir. Öğretmeni Burdurlu İsmaildir.

Köyün tarihi tesisi :

Köyün ihtiyarlarından yapılan müracaatlardan da köyün kuruluşuna dair malûmat alınamamıştır.

Giyim :

Erkek çeket yerine bir kepe, pantalon yerine bir menevrek giyer, üzerine de kuşak kuşanır. Üstüne de bir mintan giyer. Kadınlar, bir don, üzerine bir mintan giyer. Daha sonra da bir baş örtüsü örtünür. Giyimler umumiyetle yerli kumaş ve bezlerden yapılır. Kendileri halı, kilim, seccade ve saire işlemezler. Düğün, sünnet, cenaze, mevlût işleri Burdurun usullerinin aynıdır.

Ahlâkı :

Köyde hırsızlık, fuhuş yoktur. Halk umumiyetle temiz ruhlu ve millî terbiye esaslarına uygun yetişmişlerdir.

Derecei servetleri :

Ekseriyetle köylü orta hallidir. Çünkü arazi dardır. Hasan Âyan, Ali Hafız gibi daha birkaç komşu iyi hallidir.

Evler :

Ekseriyetle taştan ve iki katlıdır. Alt kat ahır, üstü de oturmağa mahsustur. Üstü damdır. İnşa tarzı alelâdedir. Bir kaç yıldır sıhhî ev inşaatı bu köye de girmiştir.

Neçeler var kilesini hak tutar,
İmanın hıfzeder kendin sık tutar.
Hile etmez her işini sık tutar,
Böyle kimseleri tansı hoş tutar.

Öz kardeşin olsa halini bilmez,
Bin kile buğdaydan bir tane vermez.
Sana ikrar eder sözünde durmaz,
Kati yaman oldu eller bu sene.

Baha yetmez oldu burçağa, fiğe,
Türlü bir ulaflar (1) katıldı denge.
Yenilmez kör nefes kırıldı çene,
Zehirden acıdır yıllar bu sene.

Herkes kusurunun narına yandı,
Hazreti Yusufun vaktine döndü.
Kendini bilmiyen uludan sandı,
Çeker zahmetleri çöller bu sene.

***

(1) Yulaf

Maniler

Toplıyan : Mustafa Demirsoy

Elmayım alma beni,
Sevdaya salma beni.
Götür sarrafa göster,
Kalp isem alma beni.

Sarı kavun dilimi,
Uçurdum bülbülümü.
Çıksam dağlar başına,
Arasam sevgilimi.

Dağlar mavili kaldı,
Kuş uçtu yavru kaldı.
Derdimin kilidi sendin,
Açılmaz bağlı kaldı.

Şu dağlar olmasaydı,
Lâlesi solmasaydı.
Ölüm allahın emri,
Ayrılık olmasaydı.

Sarı kavun dildin mi?
Dilmesini bildin mi?
Ben askere gidince,
Kıymetimi bildin mi?

İl Haberleri :

Ay içinde

Meclisin tatili münasebetiyle Burdurumuzu şereflendiren Meb'uslarımız Vilâyet merkezinde, kaza ve köylerde tetkiklerde bulunmuş, köylünün dileklerini dinlemiş, onlarla hasbühallerde bulunmuşlardır.

Meb'usumuz İ. Necmi dilmen Halk evi salonunda yüzlerce hemşeriye Türk dili inkılâbı mevzuu üzerinde bir buçuk saat devam eden kıymetli bir konferans vermiş, sürekli alkışlarla karşılanmıştır.

Abdülhak Savaş

Vali Abdülhak Savaş vekâlet emrine alınmış, ayrılırken birçok sevdikleri tarafından uğurlanmıştır.

Yeni Valimiz

İstanbul Emniyet Müdürü iken ilimize valilikle tayin edilen Sadrettin Aka Burduru şereflendirmiş, halkın coşkun tezahüratiyle karşılanmıştır. Ödevine başlıyan sayın valimiz ilk günlerden itibaren hemen memleket tetkiklerine geçmiştir.

Saat kulesi

Hareketi arzdan yıkılan, yirmibeş senedir yapılamıyan saat kulesi hayır sevenlerin büyük yardımlariyle yapılmıya başlamıştır. Saat 1600 lira verilmek suretiyle Almanyadan getirttirilmiştir. Az zamanda ikmali mukarrer olan kule, memleket için şerefli eserlerden olacaktır.

Yangın

8 Eylûl sabahı saat 6 da kuyumcu Bürhanın evinde başlıyan yangın neticesi ev ve eşyası tamamiyle yanmıştır. Memleket itfaiyesi ile Topçu Taburunun fedakâr askerleri ve yangından yılmış halkın yardımlariyle yangının başka binalara sirayetine meydan verilmemiştir.

Evimiz yardımiyle hamiyetli halkımız kendisine lâzımgelen yardımı yapmıştır.

Acı kayıplarımız

Burdur Cümhuriyet okulu öğretmenlerinden temiz ahlâkı ve kıymetli mesaisiyle tanınan ve Halk evinin Kitapsaray kolunda senelerdenberi çalışan değerli Daim Karagöz 25 Ağustos Perşembe günü dünyaya gözlerini yummuştur. Ailesine ve sevenlerine başınız sağ olsun deriz.

Burdur Ortaokul Türkçe öğretmeni ve mecmuamız yazı işleri müdürü olan ferağati nefisle vatan ve millet işlerinde yılmadan ve bıkmadan çalışan temiz nasiyeli A. Selçuk Köseoğlu 18 Eylûl Pazartesi günü akşamı saat 19 sıralarında Memleket Hastanesinde ebedî uykuya dalmıştır. Aziz ölü lâyık olduğu merasimle ebedî metfenine götürülmüştür.

Kendisini çok seven halkımıza ve ailesi efradına başınız sağ olsun deriz.

Burdur Halkevi Tarih, Dil, Edebiyat ve kitapsaray Kolları Tarafından Çıkarılır

Yazı İşleri ve Mes'ul Müdürü
Diş Hekimi
Feyzi Bayraktar

C. H. P.
BURDUR HALKEVİ
NEŞRİYATI

9AYI
1

Evimiz

Kitapsaray Fihristi

19 - Eylûl - 1939
BURDUR

Sayın okuyucular :

Halkevimiz kitapsarayında mevcut eserler fihristi, çok kullanılmasından yavaş yavaş harap ve yok olmıya yüz tutmuştur. Bu neşre başlıyacağımız matbu ve el yazılı kitapları hem bütün okuyucularımızın gözü önünde bulundurmak hem de kitap meraklılarına kolayca fihrist edindirmek maksadiyle yüksek Genel Sekreterliğimizin emrettiği esaslara göre bu bulmacı tanzim ettik. Sekizinci sayımızdan itibaren bitinciye kadar neşre devam edeceğimiz bu kıymetli sayı ve tefrikalarımızı biriktirmenizi dileriz.

Burdur Halkevi

№	Kitabın adı	D.Ç.	Cilt	Müellifi	Sh.	Nerede basıl.	Nereden gel.	Sene
2	Türk lûğatı	T.a.h	1-2	H Kâzım Kadri	580			1928
3	Divanı lûğati Türk	„	1-2-3	Kaşkarlı Mahmut	105	İstanbul Darülhilâfetülaliye		1335
4	İngilizce-Türkçe lûğat	„	1	Ahmet Vahit	720	İstanbul		1924
5	Hibetülhakayık	„	2	N. Asım ve ar.	113	İstanbul		1334
6	Halk şiirlerinin şekil ve vezni	„	1	Ahmet Talât	166	Devlet Mat		1928
7	Âşık Kemali	„	1	T. M. Yaman	62	Kastamonu V M	Kasta. Halkevi	1935
8	Osmanlı müellifleri	„	1	Bursalı M. Tahir	192	İstanbul Mt		1338
15	Öztürk adları kılavuzu	„	1	Akın Karaoğuz	101	Zonguldak Karaelmas	Zonguldak H E	1935
16	Oğula öğüt	„	1	Muğlalı Sabri	15	Ankare Ulus		1935
23	Yunan edebiyat tarihi	„	1	İ. Hikmet	178	Devlet Mt		1928
60	Özdile doğru	Türk	1	C. Gültekin	34	Samsun Ahali		1935
87	Tarih utandı (Millî destan)	„	1	A. Z. Müçteba	23	Devlet Mt		1933
94	Edebî yeniliği.	„	1	İsmail Habip	322	„		1931
95	Dante ile ilk temas	„	1	Nüzhet H. Sioğlu	106	„		1934
96	Şaheserler antolojisi	„	1	Vasfi Mahir	253	„		1934
106	Othello (Piyes)	„	1	(Şekisper)Refet	355	„		1934
106	İtalya edebiyatı	„	1	Halit Fahri	127	„		1934
107	Yılların dili	„	1	Fuat Hulûsi	74	„		1933
108	Küçük erkekler	„	1	Mefharet Nazmi	350	„		1931
110	Sakarya (Piyes)	„	1	N. H. Sinanoğlu	134	„		1934
111	Horatius(Horas)	„	1	Maarif Vekâleti	247	„		1931
123	Türk edebiyat antolojisi	„	1	Ali Canip	659	„		1931
124	Edebî yeniliği.	„	1	İsmail Habip	548	„		1932
125	Türk edebiyat tarihi	„	1	Mustafa Nihat	427	„		1934
148	Ulusum, ülküm	„	1	M. T. Gerçek	31	Bilecik Mt	Bilecik Halkevi	1935
160	Erciyeşten kopan çığ	„	1	Behçet Kemal	125	İstanbul	Muallim A Halit kitapevi	1932
170	Geceler	„	1	Necmi Güney	49	Bilecik Mt	Bilecik Halkevi	1935
172	Dağıstani Ahmet Herami	„	1	Ahmet Talât	112	Çangırı Mt	Çangırı	1933

№	Kitabın adı	D.Ç.	Cilt	Müellifi	Sh.	Nerede basıl.	Nereden gel.	Sene
184	Kılavuzdaki kelimeleri nasıl k.	Türk	1	Ahmet Halit	166	Ankare Ulus	Ulus gazetesi	1935
185	Ömer Seyfettinin hayatı ve eserleri	„	1	Ali Canip	238	Ahmet Halit M.	A. Halit Ktp.	
186	(Balıkesirde) Çepniniler	„	1	İ. Hakkı Okay	78	Balıkesir Mt	Balıkesir H. E.	
187	Balıkesirdehalk inançları	„	1	Osman Bekir	32	„	„	
190	Karşılık kılavu.	„	1	G. Antep H. E.	125	G. Antep P. M.	Antep Halkevi	
199	Pirandella	„	1	Şemsettin Talip	158	İst. A. İhsan M.		1933
211	Göethe	„	1	Hasan Âli	399	İst. Remzi Ktp.		1932
212	Türk edebiyatına toplu bir bakış	„	1	Hasan Âli	159	„		1933
226	Cep kılavuzu	„	1	Türkdili K.	371	Devlet Mat	Türkdil K.	1935
227	Atatürk	„	1	Salâhet Güngör	110	Maarif Mat.		
228	Sille halk şair.	„	1	M. Zeki Dalboy	47	Konya Mat.	Konya Halkevi	
237	Tunadan batıya	„	1	İsmail Habip	256	İstanbul		
239	Atatürk	„	1	İ. R. Işıtman	16	Ulus		
243	Dil ozanı diyor ki	„	1	Merzifon H. E.	28	Merzifon	Merzifon H. E.	
244	Makber (Ölü)	T.a.h	1	Abdülhakhâmit	151	İstanbul	Mustafa Koçay	1340
246	Milli edebiyat (Konferans)	Türk	1	Aydın alkevi	32	Aydın Ticaret	Aydın Halkevi	1935
251	Güneşi yakanların selâmı	„	1	İlhan Berk	92	İzmir		
261	Diyarbakır halkiyatı	„	1	Pertev Boyun	101	Diyarbakır	Diyarbakır H.E.	1935
282	Çoban şiirleri	„	5	Ruşen Eşref	305	İstanbul		1929
302	Ömer Seyfettin hayatı ve eser.	„	1	Ali Canip	238	Ahmet Halit		
305	Türk adları	„	1	Besim Atalay	84	Ankara		1936
310	Kıral Edip	„	1	Kemal Emin	112	Maarif		1932
330	Deliktaşlı Ruhsati	„	1	K. Özyalçın	227	Sivas Kâmil	Sivas Halkevi	1936
336	Geçmişte Türkçeci Ali Rıza	„	1	Bursa Halkevi	32	Bursa Nebi	Bursa Halkevi	1936
346	Ata	„	1	kâmuran Bozkır	30	An. Cümhuriyet		1935
347	Oğula öğüt	„	2	Muğlalı Sabri	15	Ankara Ulus		1935
361	Büyük harpten sonrakiler	„	1	Feridun Fazıl	68	„		

(1) D. Ç. Dil çeşidi
(2) T. a. h. Türkçe arap harfleri demektir.

Halkevleri Dergileri

Halkevi	Derginin adı	Halkevi	derginin adı
Adana	Görüşler	Giresun	Aksu
Afyon	Taşpınar	Isparta	Ün
Amasya	Yeşilırmak	İzmir	Fikirler
Antalya	Türkakdeniz	Kayseri	Erciyeş
Artvin	Çoruh	Konya	Konya
Bafra	Altınyaprak	Manisa	Gediz
Balıkesir	Kaynak	Mersin	İçel
Burdur	Burdur	Milâs	Yeni Milâs
Bursa	Uludağ	Muğla	Muğla
Çorum	Çorumlu	Niğde	Akpınar
Denizli	İnanç	Niksar	Ülker
Diyarbakır	Karacadağ	Trabzon	İnan
Elâzığ	Altan	Samsun	19 Mayıs
Eminönü	Yeni türk	Sinop	Diranaz
Eminönü	H.B.Haberleri	Sivas	IV Eylûl
Erzurum	Atayolu	Urla	Ocak
Eskişehir	Halkevi	Yozgat	Bozok
G. Antep	Başpınar	Zonguldak	Karaelmas

Seneliği : 90 Kuruştur.

Tanesi : 7,50 Kuruştur.

Burdur basımevinde tertip
Ve Tabedilmiştir

TEŞEKKÜR

Burdur İl Halk Kütüphanesi arşivimizde bulunan ve ilki 1939 yılında Burdur Halkevi tarafından yayınlanmaya başlanılan Burdur Halkevi Dergisi'ni, Burdur ile ilgili bilimsel araştırma yapan kişilere kaynak olması amacıyla PDF ve DjVu formatlarında dijital ortama aktarıp yayınlamaya karar verdik (1-26. Sayılar). Böyle bir çalışmayı yapmamızdaki amaç Burdur Halkevi Dergisi'nin kütüphanemizde tek nüsha olması nedeniyle yıpranmasını engellemek ve araştırmacıların ilgili kaynağa ulaşımını kolaylaştırmaktır.

Burdur Halkevi Dergisinden Cumhuriyetin ilk yıllarına ait Burdur ile ilgili folklor, tarih, yaşam, sağlık, coğrafya, edebiyat ve ekonomi gibi konularda önemli bilgilere ulaşılmaktadır. Burdur yöre kültürüne ilişkin önemli veriler içeren bu derginin dijital ortama aktarılmasında öncülük eden Tarihçi Sayın *Osman KOÇIBAY*'a ve dijital ortama aktarma çalışmalarını yürütüp çok değerli katkılarda bulunan Tarihçi Sayın *Fatih DEMİR*'e, Sayın *Mehmet KILIÇ*'a, Sayın *Salih SAYDAM*'a ve Sayın Şü*krü KORKMAZ*'a teşekkür eder, bu çalışmanın Burdur'a, Burdurlulara, Burdur sevdalılarına ve Burdur ile ilgili çalışma yapan değerli araştırmacılara faydalı olmasını temenni ederim.

Eylül 2014

Birol YILMAZ
Burdur İl Halk Kütüphanesi Müdürü